

Μάρτιος 2023

Ενημερωτικό δελτίο για το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Κύπρου 2014-2022

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) για την Κύπρο, το οποίο εγκρίθηκε επίσημα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις 3 Δεκεμβρίου 2015, σκιαγραφεί τις προτεραιότητες της Κυπριακής Δημοκρατίας για τη αξιοποίηση των δημόσιων πόρων ύψους 321 εκατ. EUR που είναι διαθέσιμοι για την εννεαετή περίοδο 2014-2022 [196,5 εκατ. EUR από τον προϋπολογισμό της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων 11.5 εκατ. EUR από το Μέσο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EURI)), και 124,5 εκατ. EUR εθνική συγχρηματοδότηση]. Η τελευταία τροποποίηση του ΠΑΑ, που εγκρίθηκε στις 10 Ιανουαρίου 2023, εισήγαγε έκτακτη, προσωρινή στήριξη στους γεωργούς που επλήγησαν ιδιαίτερα από τις επιπτώσεις της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Το ΠΑΑ για την Κύπρο δίνει ιδιαίτερη έμφαση σε δράσεις που σχετίζονται με την αποκατάσταση, τη διατήρηση και την ενίσχυση των οικοσυστημάτων, την οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές και την ανταγωνιστικότητα του αγροδιατροφικού τομέα. Για παράδειγμα, 36 742 εκτάρια γεωργικής γης υπάγονται σε γεωργοπεριβαλλοντικές και κλιματικές συμβάσεις που στοχεύουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, τη βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων και την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους. Επιπλέον, αναμένεται ότι 2 594 εκτάρια (9,17 %) αρδευόμενης γης θα ενταχθούν σε πιο αποδοτικά αρδευτικά συστήματα. Προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα του αγροδιατροφικού τομέα, 400 γεωργικές εκμεταλλεύσεις θα λάβουν στήριξη για να βελτιώσουν τις οικονομικές τους επιδόσεις, να αναδιαρθρωθούν και να εκσυγχρονιστούν. Επιπλέον, θα χορηγηθεί ενίσχυση εκκίνησης επιχειρήσεων σε 320 νέους γεωργούς και θα δημιουργηθούν 2 800 θέσεις κατάρτισης για την προώθηση της καινοτομίας, της μεταφοράς γνώσεων, της συνεργασίας, περισσότερο βιώσιμων γεωργικών πρακτικών και εύρωστων αγροτικών επιχειρήσεων. Επίσης, το ΠΑΑ θα υλοποιήσει την Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας που θα συμβάλει στην παροχή καινοτόμων λύσεων στους τομείς της γεωργίας και της δασοκομίας. Οι στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης (Leader) θα καλύψουν το 11,55 % του αγροτικού πληθυσμού.

Κατά τη διάρκεια του 2020, για την αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας COVID-19, το κυπριακό ΠΑΑ εισήγαγε έκτακτη, προσωρινή στήριξη στον τομέα των οπωροκηπευτικών, στον αμπελοοινικό τομέα και στις παραδοσιακές μόνιμες καλλιέργειες (ελιές και οπωροφόρα δένδρα). Επιπλέον, η τροποποίηση που εγκρίθηκε στις 29 Νοεμβρίου 2021 εισήγαγε το μέτρο 5.2 για την παροχή επείγουσας βοήθειας στους γεωργούς για την αποκατάσταση των ζημιών που προκλήθηκαν από τις θερινές πυρκαγιές του 2021.

Η στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης είναι ο 2ος πυλώνας της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής και χορηγεί στα κράτη μέλη ενωσιακά χρηματοδοτικά κονδύλια για τη διαχείριση πολυετών συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων σε εθνικό ή περιφερειακό επίπεδο.

Συνολικά, προβλέπονται 118 προγράμματα στα 28 κράτη μέλη¹. Ο κανονισμός για την αγροτική ανάπτυξη για την περίοδο 2014-2022 πραγματεύεται έξι οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές προτεραιότητες και τα προγράμματα περιλαμβάνουν σαφείς στόχους που καθορίζουν τι πρέπει να επιτευχθεί. Επιπλέον, για τη βελτίωση του συντονισμού των δράσεων και τη μεγιστοποίηση των συνεργειών με τα άλλα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), συνήφθη συμφωνία εταιρικής σχέσης με κάθε κράτος μέλος, στην οποία υπογραμμίζεται η ευρεία στρατηγική για τις διαρθρωτικές επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Το παρόν έγγραφο παρέχει συνοπτική επισκόπηση του τρόπου με τον οποίο το ΠΑΑ θα χειριστεί τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δημοκρατία. Στον πίνακα του παραρτήματος παρουσιάζονται οι προτεραιότητες και οι τομείς εστίασης με τους ειδικούς στόχους τους, καθώς και τα διαθέσιμα κονδύλια που τους αντιστοιχούν.

1. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΚΥΡΙΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ

Η Κυπριακή Δημοκρατία θα εφαρμόσει ενιαίο εθνικό πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης. Η χώρα καλύπτει έκταση 9 251 km² και αποτελεί ενιαία περιφέρεια επιπέδου NUTS2, η οποία χαρακτηρίζεται ως «περισσότερο ανεπτυγμένη περιφέρεια». Το σύνολο της επικράτειας της χώρας χαρακτηρίζεται ως «ενδιάμεση αγροτική περιοχή». Η χρησιμοποιούμενη γεωργική γη (ΧΓΕ) καλύπτει το 12,8 % της συνολικής έκτασης και τα δάση/άλλες δασικές εκτάσεις 41,8 %. Ο συνολικός πληθυσμός είναι 866 000 κάτοικοι (2013). Για τους σκοπούς του ΠΑΑ, το σύνολο του κυπριακού πληθυσμού θεωρείται αγροτικός.

Η Κύπρος διαθέτει συνολικά 38 860 γεωργικές εκμεταλλεύσεις με μέσο μέγεθος 3 εκταρίων (2010). Το 75 % του συνόλου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων έχουν έκταση μικρότερη από 2 εκτάρια. Το συνολικό ποσοστό ανεργίας στις αραιοκατοικημένες (αγροτικές) περιοχές έφθασε το 15,9 % το 2013, ενώ η ανεργία των νέων αυξήθηκε στο πρωτοφανές επίπεδο του 38,8 %. Η έλλειψη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη των γεωργικών εκμεταλλεύσεων. Μόλις το 2,6 % του συνολικού αριθμού των υπευθύνων γεωργικών εκμεταλλεύσεων είναι ηλικίας κάτω των 35 ετών και μόνο το 5,7 % έχει λάβει γεωργική κατάρτιση. Το εισόδημα των αγροτών ανέρχεται στο 64,8 % του εισοδήματος των εργαζομένων που απασχολούνται σε άλλους τομείς της οικονομίας (2013).

Το μερίδιο της γεωργίας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία της χώρας είναι 3% (2011) και ο τομέας γεωργικών ειδών διατροφής αντιπροσωπεύει το 5,5 % της συνολικής απασχόλησης (2013). Η οικονομική σημασία του εν λόγω τομέα είναι κατά συνέπεια σημαντική και αποτελεί βασική πρόκληση η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς του μέσω της άμβλυσης των διαρθρωτικών, περιβαλλοντικών και κλιματικών περιορισμών που αντιμετωπίζει .

Η χώρα αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις όσον αφορά το περιβάλλον, τη βιοποικιλότητα, την αποδοτική χρήση των πόρων και την κλιματική αλλαγή. Οι χαμηλές βροχοπτώσεις, οι υψηλές θερμοκρασίες και οι αυξημένες περιόδους ξηρασίας ασκούν ακραίες πιέσεις στους περιορισμένους φυσικούς πόρους της Κύπρου, όπως τα νερά, οι γεωργικές εκτάσεις, τα δάση και τα εδάφη, και απειλούν τη βιοποικιλότητα των οικοσυστημάτων. Η βιώσιμη διαχείριση και η αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων της Κύπρου αποτελούν ζωτική ανάγκη για τη διατήρηση και αποκατάσταση του φυσικού περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας, τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και τη διατήρηση της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης.

¹ Το Ηνωμένο Βασίλειο αποχώρησε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στις 31 Ιανουαρίου 2020· σύμφωνα με τη συμφωνία αποχώρησης, η στήριξη στο πλαίσιο της αγροτικής ανάπτυξης εξακολουθεί να εφαρμόζεται στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά την περίοδο προγραμματισμού 2014-2020.

Η υδροδότηση και η διάχυτη ρύπανση των υδάτων και του εδάφους από τη γεωργία αποτελούν μείζονες ανησυχίες για την Κύπρο. Στην πλειονότητά τους, οι υπόγειοι υδροφόροι ορίζοντες βρίσκονται «σε κατάσταση μικρότερη από καλή». Η αύξηση της αποδοτικότητας των υδάτων άρδευσης (που αντιπροσωπεύουν το 70 % της συνολικής κατανάλωσης νερού) και η υιοθέτηση γεωργικών πρακτικών που μειώνουν τη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων από αγροχημικές ουσίες είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση της κατάστασης των υδατικών συστημάτων και της βιοποικιλότητας.

Η Κύπρος εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τα εισαγόμενα καύσιμα για τις ενεργειακές της ανάγκες. Είναι αναγκαίο να αυξηθεί η ενεργειακή απόδοση μέσω της υιοθέτησης καινοτόμων τεχνολογιών και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (π.χ. ηλιακή ενέργεια) και κυκλικής οικονομίας σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και επιχειρήσεις γεωργικών προϊόντων διατροφής. Αυτό θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της ΕΕ για το 2020 όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και την αυξημένη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

2. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΚΛΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΑΑ

Για την αντιμετώπιση των εν λόγω προκλήσεων, το κυπριακό ΠΑΑ θα χρηματοδοτήσει δράσεις στο πλαίσιο και των έξι προτεραιοτήτων αγροτικής ανάπτυξης, με ιδιαίτερη έμφαση στην προτεραιότητα 4 (αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και τη δασοκομία), στην προτεραιότητα 6 (κοινωνική ένταξη, μείωση της φτώχειας και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές), καθώς και στην προτεραιότητα 2 (ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας καθώς και προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών). Παρακάτω παρουσιάζονται εν συντομία τα σημεία στα οποία επικεντρώνεται κάθε προτεραιότητα.

Μεταφορά γνώσεων και καινοτομία στη γεωργία, τη δασοκομία και τις αγροτικές περιοχές

Στο πλαίσιο της εν λόγω οριζόντιας προτεραιότητας, το κυπριακό ΠΑΑ αποσκοπεί στη στήριξη της μεταφοράς γνώσεων μέσω της κατάρτισης σε συγκεκριμένα θέματα (κυρίως στις τεχνικές παραγωγής, την κλιματική αλλαγή, τη βιώσιμη διαχείριση των πόρων και την εμπορία), μέσω δραστηριοτήτων επίδειξης και ενημέρωσης, καθώς και βραχυπρόθεσμων ανταλλαγών και επισκέψεων με επίκεντρο τη διαχείριση γεωργικών εκμεταλλεύσεων και δασών. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην κατάρτιση των νέων γεωργών. Θα καταστούν διαθέσιμες 2 800 θέσεις κατάρτισης για τη βελτίωση των γνώσεων και των δεξιοτήτων των κατόχων γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των δασοκόμων. Συνολικά, προβλέπονται 30 έργα συνεργασίας, κυρίως μέσω της σύστασης επιχειρησιακών ομάδων και πιλοτικών έργων για την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων, πρακτικών και τεχνολογιών στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας, ή μέσω έργων συνεργασίας για την ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών.

Ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας

Μέσω της εν λόγω προτεραιότητας, το ΠΑΑ για την Κύπρο αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του γεωργικού τομέα, η οποία παρεμποδίζεται από διάφορα προβλήματα, όπως το μικρό μέγεθος και η κατάρτιση των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, η χαμηλή παραγωγικότητα της εργασίας, η γήρανση του γεωργικού εργατικού δυναμικού και το υψηλό κόστος παραγωγής λόγω του νησιωτικού χαρακτήρα της χώρας. Προβλέπεται ότι το 1,9 % των γεωργικών εκμεταλλεύσεων θα λάβουν στήριξη για αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμό προκειμένου να βελτιώσουν τις οικονομικές τους επιδόσεις. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί επίσης στην καινοτομία και τη μεταφορά γνώσεων ως μέσα αύξησης της ανταγωνιστικότητας. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη την ανάγκη για ηλικιακή ανανέωση του γεωργικού εργατικού δυναμικού, το ΠΑΑ θα χορηγήσει ενισχύσεις εκκίνησης σε 300 νέους γεωργούς ώστε να διευκολυνθεί η αρχική εγκατάσταση τους σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις και η εκκίνηση των επιχειρήσεών τους.

Για την αντιμετώπιση της κρίσης COVID-19, το ΠΑΑ παρείχε έκτακτη, προσωρινή στήριξη σε 16 910 γεωργούς και γεωργικές εκμεταλλεύσεις στους τομείς των οπωροκηπευτικών, της ζωικής παραγωγής, του οίνου και των παραδοσιακών μόνιμων καλλιεργειών.

Οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία

Η εν λόγω προτεραιότητα, αποσκοπεί στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των παραγωγών του πρωτογενούς τομέα, μέσα από τη στήριξη νέων συμμετοχών γεωργών ή ομάδων γεωργών σε συστήματα ποιότητας και την προώθηση ποιοτικών προϊόντων από ομάδες παραγωγών στην εσωτερική αγορά. Το ΠΑΑ θα ενθαρρύνει επίσης τη σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών σε τομείς που δεν διαθέτουν ακόμη τέτοια οργάνωση (π.χ. χοιροτροφία, εκτροφή αιγοπροβάτων, πτηνοτροφία, καθώς και παραγωγή κηπευτικών και αρωματικών ή φαρμακευτικών φυτών). Επιπλέον, θα στηρίξει τη συνεργασία μεταξύ των φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για τη δημιουργία και την ανάπτυξη βραχείων αλυσίδων εφοδιασμού και τοπικών αγορών. Αναμένεται ότι το 4,12 % του συνόλου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων θα συμμετάσχουν σε συστήματα ποιότητας, σε τοπικές αγορές, αλυσίδες εφοδιασμού και σε ομάδες/οργανώσεις παραγωγών. Επιπλέον, 330 κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις αιγοπροβάτων θα λάβουν στήριξη για τη βελτίωση των συνθηκών καλής διαβίωσης των ζώων.

Επιπλέον, 2 200 γεωργοί στους τομείς του σίτου, των αιγοπροβάτων και της αμπελοργίας θα λάβουν έκτακτη χρηματοδοτική ενίσχυση ώστε να περιορίσουν τις οικονομικές επιπτώσεις που προκάλεσε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία.

Αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη των οικοσυστημάτων που σχετίζονται με τη γεωργία και τη δασοκομία

Στο πλαίσιο αυτής της προτεραιότητας, το ΠΑΑ θα επικεντρωθεί γεωργικές πρακτικές και διαδικασίες διαχείρισης που είναι φιλικές προς το περιβάλλον, με ιδιαίτερη έμφαση στη διατήρηση και ενίσχυση της βιοποικιλότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και των δασών, την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους και της υποβάθμισης των οικοτόπων, τη μείωση των γεωργικών εισροών και τη βελτίωση της ποιότητας των υδάτων. Για παράδειγμα, το 9,1 % των γεωργικών και σχεδόν το 8 % των δασικών εκτάσεων προβλέπεται να υπαχθούν σε γεωργοπεριβαλλοντικές συμβάσεις διαχείρισης για την βελτίωση της βιοποικιλότητας και την καλύτερη διαχείριση των υδάτων. Περίπου το 22 % των γεωργικών εκτάσεων αναμένεται να υπαχθεί σε συμβάσεις για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και/ή για την πρόληψη της διάβρωσης του εδάφους. Εκτιμάται ότι το 41 % της συνολικής δημόσιας χρηματοδότησης του κυπριακού ΠΑΑ θα διατεθεί για στρεμματικές ενισχύσεις σε γεωργούς που χρησιμοποιούν πρακτικές διαχείρισης της γης που είναι φιλικές προς το περιβάλλον και το κλίμα (περιλαμβανομένων των βιολογικών καλλιεργειών), και για τη στήριξη περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα.

Αποδοτικότητα των πόρων και οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή

Στο πλαίσιο της εν λόγω προτεραιότητας, το ΠΑΑ της Κύπρου θα επικεντρωθεί στην αποτελεσματική διαχείριση και χρήση των υδάτινων και ενεργειακών πόρων, στην παραγωγή και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας μέσω επενδύσεων στην αναερόβια επεξεργασία των κτηνοτροφικών αποβλήτων. Θα επενδυθούν συνολικά 45 εκατ. EUR (δημόσια και ιδιωτικά κονδύλια) στην παραγωγή ανανεώσιμης ενέργειας κυρίως από φωτοβολταϊκά καθώς και από ζωικά απόβλητα και φυτικά κατάλοιπα για τους σκοπούς της βιοοικονομίας. Προβλέπεται να πραγματοποιηθούν επενδύσεις στη διαχείριση των ζώων με σκοπό τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και αμμωνίας για το 7,5 % των μονάδων ζωικού κεφαλαίου (ΜΖΚ). Θα δοθεί επίσης έμφαση σε επενδύσεις υποδομής που στοχεύουν στη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των υδάτων που χρησιμοποιούνται στην

άρδευση. Μεταξύ των έργων αυτών περιλαμβάνεται η ανάπτυξη δικτύου διανομής ανακυκλωμένου νερού για άρδευση. Το 9,17 % των αρδευόμενων εκτάσεων θα ενταχθούν σε πιο αποδοτικά αρδευτικά συστήματα με στόχο δυναμική εξοικονόμηση της κατανάλωσης νερού άρδευσης κατά τουλάχιστον 10 %. Το ΠΑΑ θα ενθαρρύνει επίσης τη δέσμευση του διοξειδίου του άνθρακα μέσω δράσεων για την προστασία των δασών και τη δάσωση εκτάσεων, καθώς και με την προώθηση γεωργικών πρακτικών που εμπλουτίζουν το έδαφος με οργανική ύλη. Επιπλέον, θα υλοποιηθούν 80 έργα με στόχο την πρόληψη και/ή την αποκατάσταση ζημιών που προκαλούνται από δασικές πυρκαγιές.

Κοινωνική ένταξη, μείωση της φτώχειας και τοπική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές

Θα δοθεί έμφαση στις επενδύσεις για τη διαφοροποίηση των γεωργικών δραστηριοτήτων, την ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στις αγροτικές περιοχές. Τα υποστηριζόμενα έργα που διευκολύνουν τη διαφοροποίηση και την ανάπτυξη των αγροτικών επιχειρήσεων αναμένεται να δημιουργήσουν 100 νέες θέσεις εργασίας. Επιπλέον, το 46 % του πληθυσμού θα επωφεληθεί από επενδύσεις που θα βελτιώσουν τις βασικές τοπικές υπηρεσίες, τις υποδομές αναψυχής/αγροτουρισμού, καθώς και τις ΤΠΕ και την ευρυζωνική υποδομή. Επιπρόσθετα, το 11,6 % του πληθυσμού της Κύπρου θα επωφεληθεί από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης, οι οποίες θα εφαρμοστούν από 4 ομάδες τοπικής δράσης της πρωτοβουλίας LEADER και αναμένεται να δημιουργήσουν περίπου 20 νέες θέσεις εργασίας

Τα **σημαντικότερα μέτρα του ΠΑΑ** από δημοσιονομική άποψη (συνολική δημόσια χρηματοδότηση) είναι τα εξής:

- 103.4 εκατ. EUR διατίθενται στο μέτρο 04 (Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία ενεργητικού)
- 62.7 εκατ. EUR διατίθενται στο μέτρο 10 (Γεωργικές πρακτικές με θετική συνεισφορά στο περιβάλλον και στο κλίμα)
- 53 εκατ. EUR διατίθενται στο μέτρο 13 (Ενισχύσεις σε περιοχές που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα)
- 22.7 εκατ. ευρώ διατίθενται στο το μέτρο 11 (Βιολογική γεωργία)
- 22.3 εκατ. ευρώ διατίθενται στο μέτρο 07 (Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές).

Παράρτημα 1: Ενδεικτική δημόσια στήριξη για το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της Κύπρου

Στόχος	Μέτρο	EUR Σύνολο δημόσιων	%
Προτεραιότητα 1: Μεταφορά γνώσεων και καινοτομία στη γεωργία, στη δασοκομία και στις αγροτικές περιοχές²			
1A: Προώθηση της καινοτομίας, συνεργασίας, της βάσης γνώσεων 1,26 % των δαπανών του ΠΑΑ	M01 — Γνώση		
	M16 — Συνεργασία		
1B: Ενίσχυση δεσμών (με την έρευνα κ.λπ.) 30 δράσεις συνεργασίας	M16 — Συνεργασία		
1Γ: Κατάρτιση Κατάρτιση 2 800 συμμετεχόντων	M01 — Γνώση		
Προτεραιότητα 2: Βιωσιμότητα των γεωργικών εκμεταλλεύσεων, ανταγωνιστικότητα και βιώσιμη διαχείριση των δασών		58 516 297	18.24
2A: Οικονομική αποδοτικότητα, αναδιάρθρωση και εκσυγχρονισμός 1,88 % των εκμεταλλεύσεων με στήριξη του ΠΑΑ Συνολικές επενδύσεις 37.3 εκατ. ευρώ (δημόσιες και ιδιωτικές) 400 εκμεταλλεύσεις λαμβάνουν ενίσχυση για επενδύσεις (M4.1) 16 910 εκμεταλλεύσεις θα λάβουν στήριξη για την κρίση COVID	M01 — Γνώση	1 326 415	0.41
	M04 — Επενδύσεις	19 570 000	6.10
	M16 — Συνεργασία	325 000	0.10
	M21 — COVID-19	4 414 882	1.38
2B: Ηλικιακή ανανέωση 48 360 000 συνολικές επενδύσεις EUR (Δημόσιες και Ιδιωτικές) 0,82 % των εκμεταλλεύσεων λαμβάνουν ενίσχυση στο πλαίσιο του ΠΑΑ για νέους γεωργούς 320 δικαιούχοι που λαμβάνουν ενίσχυση εκκίνησης για νέους γεωργούς (6.1)	M01 — Γνώση	200 000	0.06
	M04 — Επενδύσεις	23 725 000	7.39
	M06 — Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων και επιχειρήσεων	8 955 000	2.79
Προτεραιότητα 3: Οργάνωση της αλυσίδας τροφίμων, συμπεριλαμβανομένης της μεταποίησης και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής μεταχείρισης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων		20 926 445	6.52
3A: Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των πρωτογενών παραγωγών 4,12 % των γεωργικών εκμεταλλεύσεων που λαμβάνουν στήριξη για συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας, τοπικές αγορές και βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού, καθώς και ομάδες/οργανώσεις παραγωγών 20,60 % των κτηνοτροφικών μονάδων ζωικού κεφαλαίου (ΜΖΚ) αιγοπροβάτων λαμβάνουν	M01 — Γνώση	400 000	0.12
	M03 — Συστήματα ποιότητας	1 500 000	0.47
	M09 — Ομάδες/οργανώσεις παραγωγών	2 387 208	0.74
	M14 — Καλή μεταχείριση των ζώων	8 391 349	2.62

² Δεν υπάρχει δημοσιονομική κατανομή για την προτεραιότητα 1, δεδομένου ότι οι δαπάνες κατανέμονται στους αντίστοιχους τομείς εστίασης που αφορούν.

ενίσχυση στο πλαίσιο του μέτρου 14	M16 — Συνεργασία	747 870	0.23
3B: Διαχείριση του κινδύνου	M05 — Αποκατάσταση του γεωργικού δυναμικού	2 000 000	0.62
185 συμμετέχοντες στο μέτρο 5.2			
2,200 εκμεταλλεύσεις λαμβάνουν ενίσχυση στο πλαίσιο του μέτρου 22	M22 — Αντίκτυπος της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία	5 500 018	1.71
Προτεραιότητα 4: Αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων στη γεωργία και τη δασοκομία³		131 443 767	40.96
4A βιοποικιλότητα			
10,75 % των γεωργικών εκτάσεων υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης που ενισχύουν την βιοποικιλότητα ή/και το τοπίο	M01 — Γνώση	150 000	0.05
7,76 % των δασικών εκτάσεων υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης που ενισχύουν την βιοποικιλότητα ή/και το τοπίο	M08 — Δάση	3 000 000	0.93
	M10 — AEC	52 571 247	17.94
4B διαχείριση των υδάτων			
9,00 % των γεωργικών εκτάσεων υπάγεται σε συμβάσεις που βελτιώνουν την διαχείριση των υδατικών πόρων	M11 — Βιολογικές καλλιέργειες	16 831 940	5.25
7,76 % των δασικών εκτάσεων με συμβάσεις που βελτιώνουν την διαχείριση των υδατικών πόρων	M12 — NATURA 2000 και ΟΠΥ	1 000 000	0.31
4Γ διάβρωση και διαχείριση του εδάφους			
22,33 % των γεωργικών εκτάσεων στο πλαίσιο συμβάσεων για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης	M13 — ANC	52 640 580	16.41
7,76 % των δασικών εκτάσεων στο πλαίσιο συμβάσεων για τη βελτίωση της διαχείρισης του εδάφους και την πρόληψη της διάβρωσης	M16 — Συνεργασία	250 000	0.08
Προτεραιότητα 5: Αποδοτική χρήση των πόρων και μετάβαση σε οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοκομίας		44 295 147	13.80
5A Αποδοτική χρήση του ύδατος			
Μετάβαση του 9,17 % των αρδευόμενων εκτάσεων σε πιο αποδοτικά συστήματα άρδευσης	M01 — Γνώση	300 000	0.09
	M04 — Επενδύσεις	9 575 000	3.04
	M10 — AEC	5 937 543	1.89
	M16 — Συνεργασία	150 000	0.05
5B Ενεργειακή απόδοση			
3 έργα σχετικά με την αύξηση της αποδοτικότητας κατά τη χρήση ενέργειας	M01 — Γνώση	150 000	0.05
	M16 — Συνεργασία	99 181	0.03
5Γ Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές			
Συνολικές (δημόσιες και ιδιωτικές) επενδύσεις ύψους 10 000 000 EUR στην παραγωγή ενέργειας	M04 — Επενδύσεις	26 961 014	8.40

³Οι δαπάνες για την προτεραιότητα 4 έχουν προγραμματιστεί για το σύνολο της προτεραιότητας, όχι για μεμονωμένους τομείς εστίασης

από ανανεώσιμες πηγές			
5Δ Μείωση αερίων του θερμοκηπίου και NH ₃ 7,47 % των ΜΖΚ συνδέονται με επενδύσεις στη διαχείριση των ζώων στοχεύοντας στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και/ή της αμμωνίας	M01 — Γνώση	50 000	0.02
	M04 — Επενδύσεις	2 000 000	0.62
5Ε Διατήρηση/δέσμευση του άνθρακα 0,60 % της γεωργικής και δασικής γης υπάγεται σε συμβάσεις διαχείρισης οι οποίες συμβάλλουν στη δέσμευση και τη διατήρηση του διοξειδίου του άνθρακα 80 έργα πρόληψης και αποκατάστασης δασικών πυρκαγιών	M08 — Δάση	3 500 000	1.09
	M10 — ΑΕC	1 509 952	0.47
Προτεραιότητα 6: Κοινωνική ένταξη, μείωση της φτώχειας και οικονομική ανάπτυξη στις αγροτικές περιοχές		51 625 696	16.09
6Α Διαφοροποίηση, ΜΜΕ και δημιουργία θέσεων εργασίας 100 θέσεις εργασίας δημιουργούνται στο πλαίσιο ενισχυόμενων έργων Συνολικές δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις ύψους 22.5 εκατ. ευρώ	M04 — Επενδύσεις	15 000 000	4.67
6Β Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης 46,19 % του αγροτικού πληθυσμού επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές 11,55 % του αγροτικού πληθυσμού καλύπτεται από στρατηγικές τοπικής ανάπτυξης Δημιουργία 20 θέσεων εργασίας (μέσω της πρωτοβουλίας LEADER)	M07 — Βασικές υπηρεσίες	22 300 000	6.95
	M19 — LEADER και CLLD	13 725 696	4.28
6Γ Τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε αγροτικές περιοχές 46,19 % του αγροτικού πληθυσμού επωφελείται από βελτιωμένες υπηρεσίες/υποδομές σε ΤΠΕ	M07 — Βασικές υπηρεσίες	600 000	0.19
Μέτρο 113 (σε μεταβατικό στάδιο)		9 574 668	2.98
Μέτρο 20: Τεχνική βοήθεια		4 496 938	1.40
Συνολική δημόσια δαπάνη EUR		320 878 958	100